† ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಕೌಜಲಗಿ.—ನಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಪ್ರಚಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಲ್ಲ. ರೇಷ್ಮೆ ಫಾರಂಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಅನಿವಾಳದ ನಂಜಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಾಪಿ ಮತ್ತು ಪಿಷನರಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ನಬ್ಸಿಡಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ವಿ ಎಸ್. ಕೌಜಲಗಿ —ಈಗ ಕ್ಯಾಷ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಸ್ಕೀಮಿನಲ್ಲಿ ಅದರಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವು ದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗತಕ್ಕ ಭೂಮಿ ವಾತಾವರಣ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಅನಿವಾಳದ ನಂಜಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದವರು ಒಂದೆರಡು, ಪ್ರಚಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ರೈತರು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ; ಉತ್ತಮವಾದ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೆಗ್ಯೂಲೇಟೆಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ತೆರೆಯುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಕೌಜಲಗಿ.— ಬೆಳೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ, ಮಾರ್ಕೆಟ್ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಜನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆದ ನಂತರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯವಸಾಯ ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದರೆ, ಗ್ರಾಮ ಸೇವಕರುಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಅಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಕೌಜಲಗಿ —ಗ್ರಾಮಸೇವಕರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಬದಲು ಸ್ವತಃ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರ ರಿಗೆ ತರಬೇತು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ; ಆದರೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ! ನಮಾರು 6 ವಾರಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಅನಿವಾಳದ ನಂಜಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಯುತಕ್ಕ ವಾತಾವರಣ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ ; ಅರಸೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ನಾರಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ; ಅದೇ ರೀತಿ ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ ರೈತರು ಮುಂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಕೌಜಲಗಿ.—ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹ ಬರಬೇಕಾದರೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ ; ಗ್ರಾಮಸೇವಕರುಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ ; ನೂಕ್ತವಾದ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ ; ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳು ವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಕೌಜಲಗಿ.—ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

Land Compensation in respect of Gulbarga-Chowdapur and other P.W.D. Roads.

559. SRI D. B KALMANKAR (Afzalpur).— Will the Minister for Public Works be pleased to state :—

(*a*) whether roads are laid from Gulbarga to Chowdapur *via* Gobbur (30 KM), Chowdapur to Chimmalla (22 KM), Afzalpur to Ghattarga (15 KM), Afzalpur to Mannur (30 KM), Afzalpur to Balurgi

upto Maharastra border (15 KM), Mallabad to Kulali station (14 KM) Karajgi to Udehan (9 KM), Shirwa to Dudhani (13 KMs) road by the Public Works Department, during 1958 to 1961 ;

(*b*) if so whether any compensation is paid to the agricultural land owners through whose lands the said roads pass ;

(*c*) if not, why ;

(*d*) whether the Government intend to take immediate steps to pay compensation to the land owners who have lost their lands and also to except them from payment of land revenue for the lands lost in the said roads ?

SRI H. M. CHANNABASAPPA (Minister for Public Works).

(*a*) Yes, except road from Afzalpur to Bellurgi upto Maharastra border and road from Karajgi Udehan, which were formed during 1961-62 and 1962-63.

(*b*) The land compensation of Rs. 31,596.25 Ps has been paid in respect of Gulbarga, Chowdapur road *i.e.*, from Gulbarga to Gobbur upto Bidapur Village and for the remaining lands between Bidapur to Chowdapur, land acquisition proposals are being initiated In case of other roads, the question of payment of land compensation does not arise as the roads are formed under R.C. Programme and scarcity relief works for which the land owners are required to give their lands free of cost.

(*c*) This does not arise in view of replies to clause (*b*) above.

(*d*) This does not arise in view of the replies to clause (*b*) above.

SRI D. B. KALAMANKAR —May I know when this road from Afzalpur to Bellurgi upto Maharastra border and road from Karajgi Udehan were laid ?

†SRI S. B NAGARAL.—They were laid during 1961-62 and 1962-63

SRI D. B. KALMANKAR —Then, may I know as to when the other roads *i.e.*, roads from Gulbarga to Chowdapur *via* Gobbur (30 KM), Chowdapur to Chimmalla (22 KM), Afzalpur to Ghattarga (15 KM), Afzalpur to Mannur (30 KM), Afzalpur to Belurgi up to Maharastra border (15 KM), Mallabad to Kulali Station (14 KM), were laid ?

SRI S B. NAGARAL.—These roads were laid during the scarcity relief time

SRI D B KALMANKAR.—In the answer, the Hon'ble Minister has stated that the land compensation of Rs 31,596.25 Ps. has been paid in respect of Gulbarga, Chowdapur road *i e*, from Gulbarga to Gobbur upto Bidapur Village, I don't know where that village is.

Will the Hon'ble Minister kindly see that the compensation if also paid to all other roads which are listed here and according to your own admission which were also taken up during the drought period.

SRI S. B. NAGARAL.—For the roads taken up under the relief works, the question of land acquisition does not arise because the lands were given free of cost for the construction of roads at the time of scarcity relief works.

SRI D. B KALMANKAR.—The Hon'ble Minister has stated that the Government has paid a compensation of Rs. 31,696.25 Ps. in respect of some roads. I want to know why there is discrimination against other roads wherein small land-owners have lost their lands. The Hon'ble Minister has stated that the Government has paid Rs. 31,000 as compensation. Whether the same principle will be applied in giving compensation to other land owners also ?

SRI S. B. NAGARAL.—That road might not have constructed under the R.C. Programme. That is why compensation is given for that portion of the road only.

SRI D. B. KALMANKAR —May I know the reasons for the pending of land acquisition proceedings ?

SRI S. B. NAGARAL —In this connection, I booked a trunk call to the Deputy Commissioner ; but, unfortunately, I have not received any reply from the Deputy Commissioner, to the extent of the pending of these acquisition proceedings in his office.

SRI D. B. KALMANKAR.—I am not satisfied with the answers given by the Hon'ble Minister because he has admitted that except those two roads, all others are famine roads and for one of the portions of the famine road, compensation has been paid. If that is the case, may I know the reasons for not giving compensation to other roads ?. My specific question is, why compensation is being denied to other roads ?

SRI S. B. NAGARAL.—Gulbarga, Chowdapur road is the budgetted road and compensation was given for that portion only and the rest of roads were taken under the R.C. Programme. Therefore, for those roads, the question of paying compensation does not arise at all.

SRI D. B KALMANKAR.—That is not correct.